

fa

הלכות חנוכה סימן תרעו

קמה באר הגולה

תרעו סדר הברכות וההדלקה ובו ה' סעיפים:

א מיתרם דרב
יהודה שנת כ"ג
ב עור בשם משו
אביו הראשון ג שם
נתימלם הנזכרת
ד שם וספירו רש"י
השם רש"י יתכן כן
יהודה משום רש"י
יעקב ה משו
השכנות ו עור בשם
מ"ס ז מהר"ק
בשם ק"ד ע"פ
המדרש פסק ד'
דשנת בשם ר"מ:

א *המדליק בליל ראשון מברך ג' ברכות (א) (ב) (ג) (ד) להדליק נר חנוכה ושעשה נסים ושהחיינו
יואם לא בירך זמן בליל ראשון מברך בליל שני (ב) או כשיזכור: ב *מליל ראשון ואילך
מברך (ג) ב' להדליק ושעשה נסים: הגה * ויצרך כל הברכות (ד) קודם שיתחיל להדליק (מהרי"ל):
ג ימי שלא הדליק (ה) ואינו עתיד להדליק באותו הלילה (ו) וגם אין מדליקין עליו בתוך ביתו
כשרואה נר חנוכה מברך שעשה נסים ובליל ראשון מברך גם שהחיינו יואם אח"כ בליל ב' או
ג' בא להדליק (ז) אינו חוזר ומברך שהחיינו: ד (ח) אחר שהדליק אומר (ג) הנרות הללו
אנו מדליקין על התשועות ועל הנסים ועל הנפלאות וכו': ה יתחיל להדליק בליל ראשון
(ט) בנר היותר (ד) [צ] ימיני * ובליל ב' כשיזכיר נר אחד סמוך לו יתחיל ויברך על הנוסף שהוא

שערי תשובה

[א] להדליק. עשה"ט דשנת אומרים נר של שנת לפי שנת"א אסור להשתמש
לאורה ולזה אמר ג"ח להורות כי הנר אינו כ"א למזאת חנוכה משא"כ
נר של שנת הכוונה שלנו משתמשין בו ונר יאיר למועלתיו וזה הנר המאיר
הוא של שנת ע"ש ועיין בא"ר ובמח"כ כחב עוד טעם דשנתה אין מזאת
המעשה רק נר לזכר משא"כ שנת שיש בה מזאת מעשיות קדושים כעודה כו' ונר
ג"כ אחד מהם שייך לומר נר של שנת הנודע בכמה ענינים מצדדי הנר ע"ש ועי'
בכנה"ג בשם אגרת הרמב"ם שהנר יכול לומר שעשה נסים לאבותינו ואם ראה לומר
שעשה נסים לישראל יאמר ע"ש ועיין לעיל סי' תע"ג בשם אה"ח פ' בהעלותך שגר
יכול לומר כל סדר ההגדה עבדים היינו כו' ע"ש: [ב] ימיני. עשה"ט ועי'

שאלו בני צריח כותבין וכתב שם להשוות הדעות הללו דבמקום
ביאור הלכה

* ויברך כל הברכות. ואין ג"מ בין לילה ראשונה לשאר הלילות [ב] ימי
וד"מ: * ובליל ב' כשיזכיר וכו'. ביאור הענין דלעת המהמר
יש מעלה יותר אם נמחיל להדליק נר הנוסף שעי"ז נוכל לקיים מה שאחז"ל
כל פינות שאתה פונה לא יהא אלא דרך ימין וגם שהוא מורה על תוספות
הגם ואף שעי"ז נדמה מה שאמרנו דלכתחלה מזאת להתחיל בעתם הסמוך

ואם נזכר אחר ההדלקה (א) אינו מברך בלילה זו עוד: ב (ג) שחם להדליק ושעשה נסים. דגם כל יומא איתא שיהי כל שמנה ימים
הדליקו מן הפך (ד) אכל זמן מההגיעו להחלת הזמן הגיעו: (ד) קודם שיתחיל להדליק. דענין שיהיו הברכות עובר לעשייתן.
הדליק נר חנוכה ושכח לברך על הדלקתה ורק קודם שהדליק כולו נזכר דעדיין לא בירך (ה) יש לו לברך כל הברכות [ת] רע"א מ"ח
ק"ג עוד כתב שם אחר שהדליק כולם אין לו לברך ברכות (ו) רק ברכה שעשה נסים (ז) וכן ברכה שהחיינו (ח) יש לו
לברך: ג (ה) ואינו עתיד להדליק באותו הלילה. אכל אם ידליק אח"כ לא יצרך ארבעה כיון דיכול לברך אח"כ על ההדלקה: (ו) וגם אין
מדליקין וכו'. יש פוסקים (ט) דקברי דאפילו יודע שמדליקין עליו צדימו כיון דהוא צעמנו אינו מדליק (י) וגם אינו משתתף עם אחרים
צדימי צריך לברך על הראיה להודות על הגם וגם לברך אז שהחיינו (יא) ומ"מ איני"ד דא"ל לעשות כן למעשה דפסק ברכות להקל: (ז) אינו
חוזר וכו'. משום דהלל בירך מאתמול כשראה הנרות. ואם באמתמול לא בירך כלל משום דסמך על אשתו שמדלקת צדימו וכפי מה דמוכח
מדברי המחבר דאם אשתו מדלקת עליו בחור ביהו חשבו כמו שהדליק צעמנו ע"כ אם בא צליל שני לצדימו ומדליק (יב) אינו צריך
לברך ברכה שהחיינו: ד (ח) אחר שהדליק וכו'. אחר שהדליק נר הראשון שהוא העיקר אומר הנרות הללו ויגמור ההדלקות בעוד
שאומר הנרות כו' ונכנסה הנרות (יג) יש לו חיצות נגד הנרות של חנוכה מלבד אלו שני חיצות הנרות הללו כלומר הנרות הללו הם ל"ז
עכ"ל רש"ל [וכשני חיצות הנרות הללו יש ח' אומיות רמז לח' ימי חנוכה] ומ"מ מי שנוהג לומר הנרות הללו לאחר שהדליק הכל נמי
שפיר דמי [פמ"ג]: ד (ט) בנר היותר ימיני וכו'. יתחיל ויברך על הנוסף וכו'. ואין חילוק בין שמיים מימין הפתח ובין שמיים משמאל
הפתח

שערי תשובה

(א) וכן בשאלות ובה"ג ובס"ר גאון ובמס' סופרים ג"כ הגירסא של חנוכה: (ב) אחרונים: (ג) פתחי עולם בשם ישועות יעקב ור"ל שיראה
לברך זמן כיום אחר צאת ההדלקה אמנם אם אירע זה בליל שמיני וממילא יתבטל לגמרי ברכה שהחיינו צ"ע דאפשר דכמו בעלמא קי"ל דזמן אומרנו אפילו
בשוק דהוא קאי על ע"כ הוי"ע אפסר דה"ה בה דקאי על ע"כ הזמן דמוכח שיש בו נסים ונפלאות אלא דלכתחלה סמכו זה על זמן דהדלקה ובעין
סבירי נמא במאירי ח"ל מי שחזן לו להדליק ואינו במקום שאפשר לו לראות י"א שמצרך לעשות שעשה נסים ושהחיינו בלילה א' ושעשה נסים דכל הלילות
והדברים נראים עכ"ל וצ"ע: (ד) רש"י: (ה) ואף דבפמ"ג נראה כה נל"ע הוא העמיק והרחיב בה ולידך כמה שברות והסכים דאם נזכר קודם שגמר כל
הברכות יוכל לברך אותם ע"ש אכן כתב שם אולם אם קודם שהדליק נרות הנוספות כפי הראשונות לא יצרך רק על הנסים ושהחיינו ע"ש מלתא בעממא:
(ו) וכן מלך הפמ"ג בסוף דבריו ע"ש: (ז) כגון דאיתרמי דלא בירך בלילה ראשונה דזמנו כל הח' ימים: (ח) דלא גרע מרואה נר חנוכה דמברך ב'
ברכות אלו [שם]: (ט) מרדכי ועיין בביאור הגר"א שכתב דכן מוכח ג"כ מרש"י וכו"כ במאירי ועיין בא"ר שהביא עוד כמה ראשונים דקברי הכי ושלל
דעת הט"ז שכתב דעת מרדכי הוא יחידא וע"כ פסקו הג"מ ופ"ח וכו"ד כן להלכה: (י) דאלו היה משתתף צדימי ושומע ברכה מצד"ה [אפילו אם לא
ראה אז הנרות] אינו מחייב לכו"ע לברך אח"כ על הראיה דשומע כעונה והרי כבר הודה על הגם [שם]: (יא) ט"ז ומ"מ וצרי יוסף כי הסמ"ג והרשב"ה
עומדים בשיטת הר"ן להקל ובפסק השו"ע: (יב) מ"א ושא"א ועיין בא"ר ובש"א דגם הכ"ח מודה לזה ולא כתב אלא לשיטתו הקודמת: (יג) והאמר הנרות
הללו קודם ולא יאמר קודם הם דא"כ יהיה ל"ז מיטת [א"ר]:

הגהות ותיקונים: א) ע"ל כל ההדלקה: ב) אינו:

הערות והארות: 1) עיין ס"ק ד' רצ"ב: 2) עיין ס"ק ט"ז רצ"ב: 3) עיין ס"ק
תרצ"ב ס"ק א' לענין לברך זמן בפורים כשלא היה לו מגילה ועיין שם בבב"ל: 4) עיין ס"ק תרע"ג ס"ב בבב"ל ד"ה אם, לענין לחזור ולהדליק:

הנהגות ותיקונים: א) ע"ל כל ההדלקה: ב) אינו:
הערות והארות: 1) עיין ס"ק ד' רצ"ב: 2) עיין ס"ק ט"ז רצ"ב: 3) עיין ס"ק
תרצ"ב ס"ק א' לענין לברך זמן בפורים כשלא היה לו מגילה ועיין שם בבב"ל: 4) עיין ס"ק תרע"ג ס"ב בבב"ל ד"ה אם, לענין לחזור ולהדליק: